

Határozatok Tára

C-109/20. sz. ügy

**Republiken Polen
kontra
PL Holdings Sàrl**

(a Högsta domstolen [Svédország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (nagytanács), 2021. október 26.

„Előzetes döntéshozatal – Az egyrészről a Belga Királyság kormánya és a Luxemburgi Nagyhercegség kormánya, másrészről a Lengyel Népköztársaság kormánya közötti, a beruházások kölcsönös előmozdításáról és védelméről szóló, 1987. május 19-én aláírt megállapodás – Választottbírósi eljárás – Valamely tagállam beruházója és egy másik tagállam közötti jogvita – Az e megállapodásban előírt, az uniós joggal ellentétes választottbírósi kikötés – Semmisség – Az e jogvitában részes felek közötti *ad hoc* választottbírósi megállapodás – A választottbírósi eljárásban való részvétel – E másik tagállamnak e választottbírósi megállapodás megkötésére vonatkozó hallgatólagos akaratnyilatkozata – Jogellenesség”

1. *Nemzetközi megállapodások – A tagállamok közötti megállapodások – Valamely tagállam által az uniós csatlakozását megelőzően kötött megállapodások – Az egyrészről a Belga Királyság és a Luxemburgi Nagyhercegség, másrészről a Lengyel Népköztársaság közötti kétoldalú beruházási szerződés – E szerződésnek az Unióhoz való csatlakozást követő hatásai – Olyan rendelkezés, amely lehetővé teszi valamely tagállam beruházója számára, hogy választottbíróshoz forduljon egy másik tagállammal folytatott jogvita esetén – Az uniós joggal ellentétes választottbírósi kikötés – Megengedhetlenség (EUSZ 4. cikk, (3) bekezdés, első albekezdés, és EUSZ 19. cikk, (1) bekezdés, második albekezdés; EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk; Az Európai Unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási szerződések megszűnéséről szóló megállapodás, 4. cikk, (1) bekezdés)*

(lásd: 44–46. pont)

2. *Nemzetközi megállapodások – A tagállamok közötti megállapodások – Valamely tagállam által az uniós csatlakozását megelőzően kötött megállapodások – Az egyrészről a Belga Királyság és a Luxemburgi Nagyhercegség, másrészről a Lengyel Népköztársaság közötti kétoldalú beruházási szerződés – E szerződésnek az Unióhoz való csatlakozást követő hatásai – Valamely tagállam beruházója és egy másik tagállam közötti jogvita – Ad hoc választottbírósi megállapodás megkötése az e jogvitában részt vevő felek között – Az említett kétoldalú szerződésben előírt, az uniós jogba ütközése miatt semmisnek nyilvánított választottbírósi kikötéssel azonos tartalmú választottbírósi megállapodás – Megengedhetlenség*

(EUSZ 4. cikk, (3) bekezdés; EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk; Az Európai Unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási szerződések megszűnéséről szóló megállapodás, 7. cikk, b) pont)

(lásd: 47–56. pont és a rendelkező rész)

Összefoglalás

Az uniós jog tiltja a tagállamok közötti kétoldalú beruházási szerződésben szereplő semmis választottbírószági kikötéssel megegyező tartalmú választottbírószági megállapodás valamely tagállam általi megkötését

A nemzeti bíróság tehát köteles hatályon kívül helyezni az ilyen választottbírószági megállapodás alapján hozott választottbírószági ítéletet.

2013-ban a luxemburgi jog alá tartozó PL Holdings nevű társaságnak felfüggesztették egy lengyel bankban fennálló részesedéseikhez fűződő szavazati jogait, és e részesedések kényszerárverésére kötelezték. Mivel a PL Holdings nem értett egyet a Komisja Nadzoru Finansowego (pénzügyi felügyeleti hatóság, Lengyelország) e határozatával, úgy döntött, hogy választottbírószági eljárást indít Lengyelországgal szemben. E célból az egyrészt a Belgium és Luxemburg, másrészt Lengyelország között 1987-ben kötött kétoldalú beruházási szerződésre (BIT)¹ támaszkodva a PL Holdings az e szerződésben szereplő választottbírószági kikötésben² előírt választottbírószághoz fordult.

2017. június 28-i és szeptember 28-i két ítéletével a választottbírószág megállapította joghatóságát a szóban forgó jogvita elbírálására, továbbá megállapította, hogy Lengyelország megsértette a BIT-ből eredő kötelezettségeit, és arra kötelezte, hogy fizessen kártérítést a PL Holdings részére.

A Lengyelország által a Svea hovrátt (stockholmi fellebbviteli bíróság, Svédország) előtt a választottbírószági ítéletek hatályon kívül helyezése iránt benyújtott keresetet elutasították. E bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy jöllehet a BIT-ben szereplő választottbírószági kikötés, amely szerint az e szerződéssel kapcsolatos jogvitát választottbírószágnak kell eldöntenie, semmis is, e semmisség nem akadályozza meg azt, hogy egy tagállam és egy másik tagállam beruházója később e jogvita megoldása érdekében *ad hoc* választottbírószági megállapodást kössön.

A fellebbviteli bíróság határozatával szemben benyújtott felülvizsgálat ügyében eljáró Högsta domstolen (legfelsőbb bíróság, Svédország) úgy határozott, hogy a Bírósághoz fordul annak tisztázása érdekében, hogy az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikk akadályát képezi-e a jogvita felei közötti *ad hoc* választottbírószági megállapodás megkötésének, amennyiben e megállapodás tartalma megegyezik a BIT által előírt, az uniós joggal ellentétes választottbírószági kikötéssel.

A nagytanácsban eljáró Bíróság az Achmea ítéletből³ eredő ítélkezési gyakorlatát fejti ki, és úgy ítéli meg, hogy az uniós jog tiltja, hogy valamely tagállam ilyen választottbírószági megállapodást kössön.

¹ Az egyrészt a Belga Királyság kormánya és a Luxemburgi Nagyhercegség kormánya, másrészt a Lengyel Népköztársaság kormánya közötti, a beruházások kölcsönös előmozdításáról és védelméről szóló, 1987. május 19-én aláírt megállapodás.

² A BIT 9. cikke.

³ 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158).

A Bíróság álláspontja

Először is, az Achmea-ítéletre támaszkodva a Bíróság megerősíti, hogy a BIT-ben szereplő azon választottbírói kikötés, amelynek értelmében az egyik tagállam beruházója a BIT-et megkötő másik tagállamban létesített beruházásokkal kapcsolatos jogvita esetén választottbírói eljárást indíthat ez utóbbi állammal szemben egy választottbíró előtt, amelynek joghatóságát ezen állam köteles elfogadni, ellentétes az uniós joggal. E kikötés ugyanis a természeténél fogva veszélyeztetheti – a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvén túl – az uniós jog sajátos jellegének megőrzését, amelyet az EUMSZ 267. cikkben előírt előzetes döntéshozatali eljárás biztosít. Az említett kikötés ezért nem egyeztethető össze a lojális együttműködésnek az EUSZ 4. cikke (3) bekezdésének első albekezdésében foglalt elvével, és sérti az uniós jog autonómiáját, amint azt többek között az EUMSZ 344. cikk rögzíti.

Másodszor, a Bíróság megállapítja, hogy annak lehetővé tétele valamely tagállam számára, hogy egy olyan jogvitát, amely az uniós jog alkalmazására és értelmezésére vonatkozhat, az uniós joggal ellentétes, és így semmis választottbírói kikötésben foglaltakkal azonos jellemzőkkel bíró választottbíró elé terjessze az e kikötéssel megegyező tartalmú *ad hoc* választottbírói megállapodás megkötésével, valójában az e tagállamra vonatkozóan a Szerződésekből, és különösen a hivatkozott rendelkezésekből eredő kötelezettségek megkerüléséhez vezetne.

Mindenekelőtt ugyanis ezen *ad hoc* választottbírói megállapodás azon jogvita tekintetében, amelyben azt megkötötték, ugyanolyan hatásokkal járna, mint a szóban forgó választottbírói kikötéshez fűződő hatások. Ezen egyezmény létjogosultsága éppen az lenne, hogy e kikötés helyébe lépjen annak érdekében, hogy e kikötés semmissége ellenére fenntartsa annak joghatóságait.

Továbbá az érintett tagállamot terhelő kötelezettségek megkerülésének következményei nem kevésbé súlyosak amiatt, hogy egyedi esetről van szó. Valójában e jogi megközelítés számos olyan jogvita keretében alkalmazható lenne, amely az uniós jog alkalmazását és értelmezését érintheti, ezáltal ismételtén aláásva e jog autonómiáját.

Ráadásul a valamely tagállamhoz semmis választottbírói kikötés alapján intézett választottbírói eljárás iránti kérelem alkalmas arra, hogy választottbírói eljárásra vonatkozó ajánlatot tartalmazzon, és ezen állam így úgy tekinthető, hogy elfogadta ezt az ajánlatot pusztán azért, hogy nem hivatkozott konkrét érvekre egy *ad hoc* megállapodás fennállása ellen. Márpedig ez a helyzet azzal a következménnyel járna, hogy fenntartja az e tagállam által az uniós jog megsértésével tett, és ennél fogva semmis, az eljáró választottbíró joghatóságának elfogadására irányuló kötelezettségvállalás joghatóságait.

Végül mind az Achmea ítéletből, mind az uniós jog elsőbbsége és a lojális együttműködés elvéből az következik, hogy a tagállamok nemcsak azt nem vállalhatják, hogy kivonják az uniós bírósági jogorvoslati rendszer alól azokat a jogvitákat, amelyek e jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozhatnak, hanem azt is vállalják, hogy amennyiben az ilyen jogvitát az említett joggal ellentétes kötelezettségvállalás alapján választottbíró előtt kell elbírálni, vitatják azon választottbírói kikötés vagy *ad hoc* választottbírói megállapodás érvényességét, amely alapján az említett választottbíróhoz fordultak.⁴

⁴ Az Európai Unió tagállamai közötti kétoldalú beruházási megállapodások megszűnéséről szóló megállapodás (HL 2020. L 169., 1. o.) 7. cikkének b) pontja által szintén megerősített következtetés.

Így valamely tagállam bármilyen arra irányuló kísérlete, hogy egy másik tagállam beruházójával kötött szerződés útján orvosolja valamely választottbírói kikötés semmisségét, ellentétes lenne az e kikötés érvényességének vitatására irányuló kötelezettséggel, és így jogellenessé tenné e szerződés valódi okát, mivel az ellentétes lenne az uniós jogrendet szabályozó rendelkezésekkel és alapvető elvekkel.

Következésképpen a Bíróság megállapítja, hogy a nemzeti bíróság köteles hatályon kívül helyezni az uniós jogot sértő választottbírói megállapodás alapján hozott választottbírói ítéletet.